

Poljaki kot prisilni delavci v Nemčiji

V zgodnji spomladi bodo začeli Nemci z veliko ofenzivo na zapadu ali kje na vzhodu in radi tega imajo pod orožjem zelo močno armado. Vojaški vpoklici so odtegnili mnogo delavskih moči, kar bi moglo nevarno vplivati na kmečko delo, od katerega zavisi preskrba Nemčije z živili. Ker je v tej vojni v rajhu najbolj udarjen kmet, mu bo priskočila na pomoč vlada, ki hoče zagotoviti poljsko proizvodnjo s pomočjo delavcev iz Poljske.

V nemški rajh in tudi v nemško štajersko ter na Koroško bodo spravili v presledkih od februarja do aprila en milijon Poljakov obojega spola, ki bodo zaposleni na kmetijah. Poljsko delavstvo bo razposlano po kmetih, ki se bodo oglasili, da vzamejo na delo Po-

ljake. Za svoje delo bodo prejemali ti delavci hrano in nekaj denarne odškodnine, katere jim bo izplačana šele, ko bo nedoločena službena doba pri kraju.

Nemška oblast je kmetom že dala navodila, da postopajo z delavstvom iz Poljske tako, kakro to zahtevajo plemenski predpisi in predpisi o občevarju z nasprotniki Nemčije.

Doslej je bilo po raznih krajih Nemčije zaposlenih 700.000 poljskih vojaških ujetnikov, katerim se bo pridružil v teku treh mesecev še en milijon poljskih delavcev, ki si tudi po predpisih o ujetnikih ne bodo smeli sami izbirati dela, ampak jih bo uporabljal delodajalec po svoji volji.

občo zadovoljnost z občevarjanja vredno pastirsko gorečnostjo do svoje smrti.

V trboveljski delavski fari je ustanovil Vincencijevo konferenco, katere je razdelila med njegovim umnim vodstvom nad 100.000 din podpor in je kupila na Vodah prostor za dobrodelne ustanove in za cerkev. Farno cerkev je popravil od zunaj, nabavil nove cerkvene klopi in je tudi sicer vestno skrbel za olepšavo ter čast hiše božje.

Kot trboveljski župnik je bil predsednik Prosvetnega društva in načelnik Kmečko-delavske posojilnice.

V zaupani mu župniji je bil pri vseh priljubljen, ker je bil oče siromakov in je znal tudi na višjih mestih izprositi podpore potrebnim rudarjem, med katerimi se je veselil ljubezni ter ugleda.

Za njegove velike zasluge za Cerkev je bil odlikovan z imenovanjem za duhovnega svetnika in monsignora. Kralj mu je podelil red sv. Save kot požrtvovalnemu ter neustrašenemu narodnemu borcu, kulturnemu in gospodarskemu delavcu.

Blagega g. monsignora bodo ohranili Trboveljčani v najboljšem ter trajno hvaležnem spominu, ker jim je bil dolgo let dušni pastir, oče in voditelj v težavnih časih.

Pogreb

Občo priljubljenost trboveljskega gospoda je dokazalo številno spremstvo, ki je posodilo blagemu monsignoru zadnjo pot v ponedeljek dopoldne. Rakev so prenesli v župno cerkev, kjer so bile sv. maše in je duhovščina opravila mrtvaške molitve. V cerkvi se je zbralo 35 duhovnih tovarišev in med temi kot zastopnik škofa g. stolni kanonik dr. Ivan Žagar iz Maribora, ki je vzel od blagopokojnega slovo s prižnice.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

† Msgr. Jakob Gašparič

Iz življenja in delovanja gospoda monsignora

Po daljši bolezni je poklical Gospod na Svečnico iz svojega vinograda po večno plačilo gospoda monsignora Jakoba Gašpariča, duhovnega svetnika in župnika v Trbovljah.

Rodil se je 4. julija 1872 pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah. Srednjo šolo je končal v Mari-

boru in Celju, bogoslovje v Mariboru, kjer je bil posvečen na svoj god leta 1899. Kaplanoval je pri Sv. Martinu na Pohorju in osem let na Dolu pri Hrastniku. Tam je bil v veliko pomoč pri zidavi nove cerkve sedanjemu žalskemu g. župniku Veterniku. — Leta 1910 je postal župnik pri Sv. Rupertu nad Laškim. V težavni hriboviti župniji je bil z vso požrtvovalnostjo na delu 14 let. Eno največjih župnij v naši škofiji v Trbovljah je nastopil leta 1924 in jo je vodil na

Bivši amer. predsednik Hoover (desno) organizira v Ameriki denarno pomoč napadeni Finski

Romunija je v škripelch zaradi petroleja. — G. Tatarescu, ki vodi romunsko vlado v teh časih

Andrew Duncan, novi angleški vojni minister po odstopu Hore Belisha

Weygand, eden najmožnejših francoskih generalov in poveljnik zavezniških armad v Siriji

je to opazil in ga vprašal: »Zakaj jokaš?« — »Misli sem na svojo rajno staro mater,« se je oglasil odgovor. Sedaj si je natresel tudi drugi Indijane popra, ki je nanj enako učinkoval kakor na njegovega sosedo. Tedaj pa je prvi Indijanec ostro pogledal in vprašal: »Zakaj jokaš ti?« — »Jaz jokam,« je dejal drugi, »ker te tvoja stara mati ni vzela s seboj, ko je umrla.«

Orn kanarček

V Buenos Airesu v Južni Ameriki so imeli razstavo kanarčkov. Ljubitelji pevcev so zbrali tam 454 redkih primerkov, med katerimi so vrhunci brez primere. Tudi v barvnih odtenkih so ptice nekaj svojevrstnega. Največ jih je

naočnike v žep in se preril skozi množico na ulico. Jelenjčanom je grede še šepnil:

»Biki!«

Izenada se je iztisnil iz gneče Janko, dejal je na ves glas, da ga je komisija lahko čula:

»Hvala Bogu! Zopet imamo staro gosposko. Kaj nam je treba nove!«

Pred mestno hišo so ljudje veselo vzklikali, rdeči so se razgubili in preklinjali kmete, krčmarji so nehali nositi guljaž in vino, edino Mikica je v kotu neke krčme srkal za Andričeve denarje svojo čašico.

Luka je še zdaj stal pred vrati mestne hiše nem kakor mravlja, trd kakor kamen, bled kakor stena. Izdal ga je Mikica, izdali so ga kmetje, prepadlo mu je tri sto goldinarjev. Jezno si je grizel ustnice. Ko bi dobil Mikico v pesti, zdrobil bi ga. Prijel se je za srce. Ha! Še ni vse izgubljeno. Oni denarji, katere mu je izplačal Radinič, oni denarji so še njegovi, to je več ko tri sto goldinarjev! To mu mora pomagati! Z odločnim korakom se je odpravil v Jelenje.

Najbolj so se čudili Jelenjčani. Najprej so jim novi gospodje plačali vino in šli so glasovat za novo gospodo, saj listki so bili rdeči. Zdaj so izvoljeni stari gospodje pa plačujejo ti Jelenjčanom vino, češ da so zmagali po njihovi zaslugi. Tega niso razumeli, toda pili so novo vino za staro gospodo, pozabili pa staro vino za novo gospodo.

Vse to je razumel Mikica, smejal se je in pil in pri sebi govoril:

»Ej, Luka! Tvoje niti so se pretrgale. Čakaj, lump! Pokazal ti bom, kaj veljam in ali je prav, da si me zagnal na smetišče! Izbil sem ti tri sto goldinarjev pa ti jih še bom, če bo vragu prav.«

Luka je prišel v Jelenje. Bilo je poldne. Danes je bil po človeško oblečen, kakor pravi kmet: belo srajco je imel, bele hlače, nov klobuk, nove opanke, telovnik, suknjič, vse čisto novo.

»Kaj je to?« so se čudili kmetje.

Še obrit je bil.

»Kak čudež je to?«

Luka se ni ozrl na nikogar, gledal je predse v zemljo. Šel je hitro, kakor da ga kdo podi. Zavil je na stezo in prišel do Martinove ograje. Pogledal je, vztrepetal. Pod slivami je obešala Mara perilo in si veselo pela. Luka je motril dekle, stala je s hrbtno proti njemu obrnjena. Glavico je nagibala na levo, telo je zibala sem in tja. Zdaj se je dvignila na prste, zdaj je zamahala z belimi polnimi lakti, po hrbtnu pa sta ji padali dve črni kiti.

Luka je stal nem in plah. Ni mogel prestopiti. Nekaj ga je gnalo naprej, nekaj ga je zadrževalo. Ali bo ali ne bo hotela? Zdaj še sme upati, dokler ne ve njene volje, ali potem, potem — če ne bi hotela, bi moral umreti. Morda pa le, morda? Dekle spoštuje očeta, oče je v stiski, denarja mu je treba, Luka pa ima denar, ima ga

Dopisi

Mežiška dolina

Sv. Danijel. Mi ne spimo zimsko spanje kakor polh. Mi prirejamo tečaje in delamo načrte za bodočnost. Poroke že nismo imeli šest mesecev, kakor da bi ne imeli deklet, čeprav jih je dosti. Imamo trimesečni banovinski kmetijsko-gospodinski tečaj. Tečaj se vrši na počitniškem domu. Priglasilo se je vanj toliko deklet od vseh strani, da niso mogle vse priti na vrsto, ker ni dovolj prostora na razpolago. V tečaju se bodo izvežbala dekleta za dobre gospodinjice. Fantje z veseljem pozdravljamo tečaj. Občni zbor Prosvetnega društva se je vršil 31. decembra 1939. Bil je jako dobro obiskan. Predavatelj smo dobili iz Maribora. Predaval je o pomenu Prosvetnega društva. Imeli smo tudi enodnevniki kmetijski tečaj. Predavali so gospodje: okrajni kmetijski referent o vzreji mlade živine; okrajni gozdar o gozdarstvu; okrajni živinozdravnik o zdravju domače živine in Kotnik Beno iz Guštanja o socialnem vprašanju kmeta. Tečaj je bil dobro obiskan, ker dobro vemo, da nam še manjka izobrazbe. Tudi pri nas gre v gospodarskem oziru na bolje. Kmetje imajo naročenih precej strokovnih listov, ki jih pridno prebirajo in se po navodilih ravnaajo.

Črna. V okviru občinskega kmetijskega odseka so bili letošnji zimo že trije sestanki kmetov. Na prvih dveh se je obravnavalo položaj črnškega kmeta. Ugotovitev, da je za zaščito kmečkih dolgov bilo prijavljenih 1.973.382 din v občini, potem, da nimajo mleka, da bi mogli domače konsumente zadostno zadovoljiti, da so prisiljeni mleko kupovati iz Slovenjgradca, zadostno kaže težek položaj. Ni njiv in travnikov ter paš. Zato živinoreja ne more nikamor. Ovčarstvo pa nese tako malo. Le gozd bi nekaj dal, ko bi ne bil tako daleč od železnice. Na tretjem pa sta predavala g. okrajni kmetijski referent o ovčarstvu in g. Beno Kotnik o gospodarsko-socialnem položaju kmetijstva v državi. Ob koncu se je osnovalo ovčarsko društvo, ki bo poskušalo s pomočjo oblasti dvigniti ovčerejo, posebno pa zagotoviti trg, da bo ista mogla propevati. — Lani je bila župnijska cerkev temeljito popravljena. Vsa zunanost je prenovljena in dobila je novo bakreno streho. Vsi stroški so znašali 332.000 din. Zidarska dela je opravil g. Grein st. iz Slovenjgradca, kleparska pa g. Fr. Dolžan iz Celja. Le ura še čaka, ker je mojster zbolel, da je ni mogel dogotoviti. V notranjščini je dobila cerkev nov tlak in kot dar nove koke sove preproge. Stroški za popravila so se kriili s 40% doklado na vse direktne davke. — Ker rudniku ne zadostuje električni tok iz Velenja, so začeli lani graditi kakih 60 metrov pod zemljo novo električno centralo, ki bo pod Črno zajela skoraj vso Mežo in jo potem pod Poleno zopet spustila na prosto. Veliko naših brezposelnih je našlo sedaj vsaj začasno zaposlitev. — Dne 6. januarja je predaval ob jako dobri udeležbi g. banovinski arhivar Franjo Baš o zgodovini Mežiške doline. Predavanja se bodo vršila mesečno.

Slovenske gorice

Sv. Peter pri Mariboru. Vsi tukajšnji gasilci se morajo zanesljivo udeležiti občnega zbora, ki bo v nedeljo, 11. februarja, ob pol devetih dopoldne v posebni sobi g. Sande. Vljudo vabljeni tudi vsi drugi prijatelji našega gasilstva. Na pomoč!

Sv. Barbara pri Mariboru. Poročil se je dne 29. januarja pri nas posestniški sin Srečko Weingerl, član Fantovskega odseka, z Amalijo Mandl. Poročni obred je opravil ženinov brat g. Janko Weingerl, župni upravitelj v Kuželju. Priči sta bila Mandl Andrej, abs. med., in Rajko Weingerl, občinski tajnik v Dravogradu. Mnogo sreče in božjega blagoslova!

Sv. Ana v Slov. goricah. Ljudsko gibanje je bilo v preteklem letu v naši župniji sledeče: rojenih je bilo 74, umrlo jih je 41, prirastek znaša 33. Sv. zakon je sklenilo 17 parov, svetih obhajil je bilo 14.054. — Dne 30. januarja sta Karel in Marija Flašker slovesno obhajala zlato poroko in gostijo v sredi svojih sinov in vnukov, sorodnikov, prijateljev in sosedov. Lepa in ganljiva slovesnost je potekla v najlepšem redu in bo ostala vsem navzočim v lepem spominu. Bila sta 22 let vinčarja, pa z marljivostjo sta si pridelala toliko, da sta kupila posestvo in oskrbela svoje otroke! Bog ju ohrani še veliko let v zakonski zvezi!

Ormož. Letošnja izredno ostra zima ima tudi pri nas hude in neprijetne posledice. Mnogim posestnikom je v shrambah in podstropnih zmrznil krompir, pesa in repa. Po nekaterih kleteh je bilo najti srez tudi v sadjevcu in vinu. Sadno drevje in vinska trta zaenkrat še niso trpele škode. Po Dravi se že par dni valijo velike plošče ledu, katere so morali razstreljevati pri dravskem mostu, ki je že precej šibek in bo najbrž težko vzdržal pritisk ogromnih skladov ledu. Zadnje dni je Drava zamrznila čez vso širino in ogromen pritisk ledu je zdrobil dravskim mlinarjem ladje in njihove pogonske naprave. Največjo škodo trpi banski svetnik g. Sadravec, kateremu je ledovje odplavilo in odneslo celotno napravo z ladjami vred. Pa tudi ostali mlinarji imajo občutno škodo ter jih bo stalo težke tisočake, preden si bodo lahko uredili svoje naprave.

Dravsko polje

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. »Črna žena« je na Svečnico šla čez naš oder. Igralci Prosvetnega društva so se zelo potrudili ter so pod umnim vodstvom učiteljice gdne Pavle Košenina igro zelo dobro podali, mestoma kar presunljivo lepo in živo. Zato je bilo pa tudi povsod veliko zanimanja za predstavo in obilen obisk tudi iz sosednih župnij. In gotovo ni bilo nikomur žal, da je prišel. To je bilo zares prosvetno dejanje: le naprej, vrta mladina, po tej poti!

Trnke na Dravskem polju. V pustnem času se je iz naše vasi podala na zakonsko pot življenja Anica Greifova. Trnički fantje in dekleta ji v zakonskem stanu želimo obilo sreče in božjega blagoslova! Naj bo v zakonu dobra krščanska žena, kakor je bila v samskem stanu zvesta Marjina hčerka!

Sv. Marjeta niže Ptuja. Minuli teden je bil v naši župniji teden gostij, ki so se vršile kar na 13 krajih. Med drugimi se je tudi poročil dolgoletni cerkveni pevec in podpredsednik Fantovskega odseka Ivan Laura, posestnik v Gajovelih, z Marijo Prelog iz Stojnc, sosednja župnija Sv. Marko. Poročili ju je ženinov brat g. Jakob Laura D. J. iz Maribora. Tudi mlajši brat, isto duhovnik, g. Mihael Laura, kaplan pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, je bil navzoč. Veseli gostje so se ob tej priliki spomnili nove stavbe lavantinskega bogoslovja z zneskom 105 din, za kar jim Bog plačaj! Uglednima novoporočencema želimo vso srečo v novem stanu! — Poročila sta se tudi dva naša agila somišljenika Jože Donaj, kmetijski sin iz Placarovec, in Jože Horvat, kmetijski sin iz Muretinc. Tudi tema kakor vsem ostalim, ki jih imensko ne navajamo, želimo mnogo zakonske sreče! — Ker je bilo polno gostij, povrh pa je še močno snežilo, zato je bilo slabo obiskano združeno predavanje v šoli dne 31. decembra. Če sta se predavatelja, g. prof. Šifter in g. Urbanja, revizor Zdržne zveze v Mariboru, potrudila k nam, bi tudi naši ljudje morali pokazati več zanimanja! Ali mar mislimo, da gremo tako dobrim časom naproti, da nam ni treba biti mar združništva? Jadikovati zna vsak, a poučiti se dati pa so redki. Torej drugič več razumevanja, kajti če se sami ne bomo zavedali svojih dolžnosti in pravic, nam jih tudi drugi ne bodo priznali. — Zima se kar nič ne začeti poslavljati, zato pa že pri dosti hišah primanjkuje kuriva. Nikdo namreč ni predvideval tako hude zime. Pa za petrolej je preklicano hudo! Dobimo ga toliko, kot bi ga kupovali na zdravniških recepte v lekarnah. Tukaj bi oblast res morala nekaj ukreniti! Pravijo, da imajo v nekaterih krajih, kjer imajo elektriko, dovolj petroleja — pri nas pa taka revščina!

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Pred dnevi je na ljubljanskem vseučilišču položil profesorski izpit gimnazijski katehet gosp. Sostarec Alojzij. Castitamo! — V družini progovnega nadzornika Jožefa Skalarja v Murski Soboti se je rodilo 12 otrok, od katerih sta dva umrla. Najmlajšemu in živemu desetemu otroku je botroval g. ban dr. Marko Natlačen po svojem zastopniku g. okrajnem načelniku dr. Francu Bratinu. Otrok je dobil pri krstu ime Marko Franc. Z botrovanjem g. bana je dobila mnogoštevilna železničarjeva družina javno priznanje.

Dobrovnik. Svoječasno smo na tem mestu poročali o divjih lovcih, ki so bili tako predrzni, da so celo streljali na gozdarja. Glavni krivec

Geci Ludovik iz Motvarjavec, ki je obstrelil lojarja Prša Stefana je bil obsojen na leto in pet dni robije. Njegovi tovariši na prepovedani poti so prejeli manjše kazni. Upamo, da jih bo kazen spametovala.

Lipa. Pred kratkim smo zvedeli žalostno vest, da je naš rojak g. Zver Stefan, sedaj kaplan v Slovenskih Konjicah, zelo nevarno obolel. Dobil je namreč vnetje porebrne mreže in je njegovo zdravstveno stanje zelo slabo. Spominjamo se ga v molitvi, da nam ga ljubi Bog še dolgo ohrani pri življenju!

Prekmurje. Kakor je splošno znano, pri nas vedno primanjkuje drv, kar velja posebno za lendavski okraj. Lani je bilo zopet mnogo lesa izvoženega v Nemčijo in na Madžarsko. Da bi se ti poseki ponovno zasadili, se oblast trudi, da bi jih nazaj nasadila, zato je lansko leto slo iz banovinske drevesnice v Murski Soboti za pogozdovanje izsekanih goličav 420.000 sadik, a za letošnje leto na razpolago 650.000 sadik.

Dravinjska dolina

Makole. Pri nas so vsako zimo tečaji in predavanja v svrhu pospeševanja kmetijstva. Udeležba je vedno obilna, toda kljub temu ni opaziti skoraj nobenega napredka v kmetijstvu med našim kmečkim ljudstvom. To se posebno lepo vidi pri vinogradih z obširnimi nasadi šmarnice ter pri zanemarjenih sadovnjakih. Krivda je menda v tem, ker ni nikogar v fari, ki bi v tem oziru dal lep zgled. Graščina Štatenberg, ki bi lahko v tem oziru nekaj pokazala, pa vedno menja lastnike. Dobro bi bilo, da bi graščino kupila kaka domača ustanova, n. pr. banovina ali kak denarni zavod. Graščina je v zelo dobrem stanju in bi se dala uporabiti kot kmetijska ali gospodinjiska šola, sirotišnica ali pa tudi kot letovišče, kar sedanjí lastnik prakticira že par let z dobrim uspehom. Na ta način bi se z zgledom pokazalo, kaj se na polju naprednega kmetijstva da doseči.

Laški kraj

Sv. Krištof nad Laškim. Marsikaj čudnega se danes dogaja po svetu. V časopisih čitamo, kako maloštevilni Finci tepejo petdesetkrat številnejše Ruse. Pa tudi v našem kmečkem življenju je danes marsikaj, kar vzbuja začudenje. Nedavno smo čitali v časopisih, da bo več vasi dolske in krištofske občine dobile elektriko, in sicer vasi Marno, Brdce, Brezno, Belo in Ledrež. Pa tudi doli v Posavju v Loki in Razboru bodo napeljali elektriko. Na drugi strani pa v letošnji zimi spet prihajajo v veljavo — treske, ker ni moč kupiti petroleja in sveč, ker obojega primanjkuje. Draginja se tudi opaža pri življenjskih potrebščinah. So tudi ljudje, ki mislijo, kakšen dobiček ima danes kmet. Da je drag letos krompir in fižol — a kaj hočete, ko pa tudi kmetu obojega letos primanjkuje! Saj bodo morali marsikje kmetje kupiti semenski krompir in tudi fižol. Lana letina za ta dva pridelka ni bila ugodna.

Loka pri Zidanem mostu. Odkar imamo nov Prosvetni dom, je tudi naše Prosvetno društvo bolj živahno v delovanju. Do polnega razmaha pa po preteku enega leta, odkar stoji dom, ni moglo priti, ker mu še manjka delovnih moči. Upamo pa, da se bo društvo od dne do dne krepilo. — V nedeljo, 11. februarja, ob treh popoldne bo imelo društvo v domu svoj redni občni zbor, na katerega opozarjamo člane in jih vabimo, da se ga vsi udeležijo.

Pismo izseljencev iz Nemčije

Moers-Bearbeck, 27. jan. 1940. Novic imamo mnogo, so pa bolj žalostne kot vesele. Najprej želimo vsem čitateljem »Slov. gospodarja« v domovini in tujini srečno leto 1940! Naj nadomestimo vsaj starega. Naše društveno življenje gre svojo pot naprej, kakor je pač mogoče v teh časih. Vojne dozele še nismo občutili, vse se še odigrava daleč od nas, da bi le tako ostalo! V preteklem letu nas je zapustilo kar devet dobrih članov in članic. Januarja nas je zapustil Mlinarič Jožef, doma iz Žurkovega dola pri Sevnici, star 71 let. Julija je preminul Siverka Miha, doma iz Brežic, star 70 let. Avgusta se je preselil v večnost Skoberne Miha, doma iz Blance, Rajhenburg, star 64 let; novembra je bil žrtev cestnega prometa Kovač Matija, doma iz Studenca pri Krškem, star 72 let; povozil ga je vojaški avtomobil in je po enodnevnem trpljenju umrl. Dne 30. novembra je zaspal v Gospodu Zerku Matija, doma iz Jurkloštra pri Planini, star 77

let. Dne 29. novembra nas je zapustil naš jubilar in soustanovitelj društva sv. Barbare Sterniša Anton, doma iz Radeč pri Zidanem mostu, star 70 let. Bratovščina »živega rožnega venca« je izgubila svojo najstarejšo članico Marijo Pajtlar, staro 89 let, doma je bila iz Raztez pri Vidmu. V Gospodu je zaspala vdova Šori Jera, doma iz Gabrijel pri Tržišču, stara 81 let. Dne 16. januarja je smrtno ponesrečil v rudniku naš rojak Škorjanc Franc, star komaj 30 let. Prišel je v Nemčijo lanskega julija. Bil je priljubljen in dober delavec, doma je bil iz Zg. Tisinskega pri Žuzmu. Kdo bi si bil mislil, da mu bo usoda tako hitro! Zapustil je ženo in otroka ter se po-

dal v tujino. Ob tej priliki se je rudniška uprava pokazala zelo sočustvovalno. Zahtevala je, da mora žena priti na pogreb in da uprava nosi vse stroške potovanja. Naša organizacija pa je prevzela vso drugo oskrbo za vdovo ter uredila vse potrebno za posmrtnino in invalidno pokojnino. Vdova nas je naprosila, da se v njenem imenu pa tudi v našem, iskreno zahvalimo g. podnačelniku okraja Šmarje pri Jelšah za tako sočustvovalno razumevanje, da je mogla vdova tako hitro odpotovati — prišla je malo pred pogrebom in je še videla obraz svojega mrtvega soproga. Naj mu bo lahka tuja zemlja — staršem in ženi ter otroku pa naše sožalje!

dokler ne povprašaj, mogoče na način, kakor sem zgoraj omenil. Radi tvoje površnosti se boš lahko že čez par dni, mogoče pa vsaj v kratkem času bridko pokesal. Vidi, da je danes čas, da si nekoliko opomoraš. Ne daj se izrabljati!

Mimogrede še omenim, da je za les iz Italije danes toliko povpraševanje, da so cene od jeseni do danes še enkrat višje. Sicer bom pa o tem še drugič kaj napisal.

Glede izvoza živine tudi pripomnim, da je danes možno izvoziti v Nemčijo ali Italijo razen volov tudi bike, zlasti mlade, junce, krave in telice.

Ce si boš vzela kaj k srcu, pa še drugič kaj!

Trgovski razgovori s tujino

V Beogradu so bili te dni predstavniki slovaških gospodarstvenikov, ki so s predstavniki Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine sklepali o našem izvozu v Slovaško. Dosežen je bil sporazum, po katerem se bo vsak mesec izvozilo v Slovaško 40 vagonov živih svinj, 22 vagonov svinjske masti in 12 vagonov slanin. Izvoženo blago se bo plačalo z denarjem, ne pa z blagom, kot je to v navadi v trgovini z Nemčijo in Italijo (kliring).

Dne 10. februarja se bo sestal v Ljubljani (ali Zagrebu) jugoslovansko-nemški lesni odbor. Naloga tega odbora bo, da določi nove cene za naš izvoz lesa v Nemčijo. Znano je namreč, da smo v Nemčijo zadnje čase radi preniških cen izvažali zelo malo lesa.

Februarja se bo sestal tudi jugoslovansko-italijanski stalni gospodarski odbor. Ta odbor se bo pečal z vprašanjem cen, ki so narastle zaradi vojne.

Drobne gospodarske vesti

Cene živine v Italiji so stalne, edino pri teleh je cena poskočila. Na sejmu v Milanu je bila prvovrstna živina po 5 lir, krave po 4.70 lire, prvovrstni bikli po 4.95 lire, teleta po 7.80 lire, mesne svinje nad 100 kg težke pa po 7.15 lire 1 kg žive teže. Lira je po zadnjem predpisu finančnega ministra vredna 2.28 din.

Izvoz drv preko naših luk. V Šibeniku nakladajo večje množine drv na našo ladjo »Ivo Matković«. Drva bodo odpeljana v luke v severni Afriki. Te dni pa pričakujejo v Šibeniku večje število domačih in tujih ladij, ki bodo nakladale drva za tujino.

Naš aluminij pošiljamo na Japonsko. V Šibeniku je italijanska ladja »Monte Piano« naložila deset vagonov aluminija, ki ga bo odpeljala na Japonsko.

10.733 vagonov sladkorja smo pridelali lanske leto v naši državi. Računajo, da bodo lahko 500 vagonov sladkorja prihranili za leto 1941.

Bencin v Romuniji stane: lahki 6.37 lejev, težki 5.11 lejev, petrolej za razsvetljavo pa 4.66 lejev kilogram. Romunski lej je po zadnjem odloku finančnega ministra vreden 30 par.

Nemška industrija plugov, poljedelskih strojev in orodja se zelo zanima za odpravo uvoznih carin na imenovano blago. Nemški tovarnarji smatrajo odpravo uvoznih carin že za gotovo stvar. Na ta račun baje nameravajo nemške tovarne zvišati cene teh proizvodov za 25%.

Važna ugotovitve

V naprednem gospodarstvu ni mogoče shajati brez umetnih gnojil. V Mariboru prodaja umetna gnojila skoraj izključno le Kmetijska družba. Pri njej stane 16% superfosfat 125 din, 40% kalijevega sol 170 din.

V Zagrebu prodaja središnja Gospodarske sloge 16% superfosfat po 112 din, 40% kalijevo sol po 150 din stot. Razlika pri superfosfatu je torej 13 din ali okoli 12% ceneje, pri kaljevi soli pa okoli 14% ceneje.

Pri vsem tem pa prodaja naš kmet iz slovenskih goric svoje pridelke, predvsem živino, mleko, sadje itd. do 25% ali celo še več ceneje kot hrvaški kmet.

Kaj pomaga tu vse govorjenje, da se dela za dobrobit kmeta, če pa dejstva govore drugače! Kmetijska zbornica in Kmetijska zveza bi se naj za to stvar malo zanimala.

Žitni trg

Na domačem trgu je kupčija s pšenico živahna. Posebno milni iz Bačke, Banata in Srema povprašujejo po pšenici. Cena je od prejšnjega tedna poskočila za 3—4 din pri stotu. Milni v Bački plačujejo pšenico po 200 din stot. V Sremski pšenica po 197 din, potiška pšenica pa po 202—204 din stot. Cena koruzi je več ali manj stalna. Manjše količine koruze so se jele pošiljati v revnejše predele države. Bačka koruza je

Naznani la

Spodnja Poljskava. Krajevna Kmečka zveza je imela letni občni zbor dne 28. januarja v prostorih posojilnice. Zborovanja se je udeležilo lepo število članov. Izvoljen je bil nov odbor, ki obeta poživitev stanovske organizacije. V ta namen je bilo sprejetih tudi več koristnih predlogov. Le vztrajno in krepko naprej!

Trnče na Dravskem polju. Kmečka nadaljevalna šola pri Sv. Marjeti na Dravskem polju priredi v šoli 11. februarja ob 14 predavanje o živinoreji in kokošjereji. Predaval bo kmetijski referent g. Zupanc iz Maribora. K predavanju so vabljeni gospodarji in gospodinjice.

Ormož. Kmečki zadrugi tečaj. Ptujski okrajni kmetijski odbor priredi v Ormožu na meščanski šoli tridnevni kmečki zadrugi tečaj od 13. do 15. februarja. Tečaj se odpre 13. februarja ob 8 dopoldne. Predavanja se vršijo z opoldanskim odmorom od 8 do 16. Predavali bodo znani zadrugi strokovnjaki o zadrugi ideologiji, zadrugi pravu, o ustroju in delovanju posameznih vrst kmečkih zadrug, zadrugi knjigovodstvu ter o zadrugištvu z ozirom na glavne go-

spodarske panoge ptujskega okraja. Vsa snov bo obdelana predvsem s praktične strani, ker je namen tečaja, nuditi najpotrebnejše zadrugiške nauke in izvežbati mlajše kmetovalce za zadrugiško propagando in sodelovanje pri kmečkih zadrugah. Priporočila se, da se udeležijo čim več mladencev in mlajših gospodarjev, ki imajo resno voljo do kmečkega napredka. Tečaj je brezplačen.

Dramlje. Krajevna Kmečka zveza ima v nedeljo, 11. februarja, v dvorani Slomšekovega doma svoj redni občni zbor. Vabljeni ste vsi, člani in nečlani, da se tega občnega zbora udeležite v obilnem številu, da se pogovorimo o delu in pomenu Kmečke zveze za kmečki stan ter obrazložite svoje težave in potrebe, katere se bodo potem v obliki resolucij in predlogov poslane na merodajna mesta. Zato naj ne bo nikogar, posebno ne člana, ki bi se tega stanovskega zborovanja ne udeležil! Prav prisrčno pa je vabljena mladina. Po možnosti pride tudi kak predavatelj.

Kmečka trgovina

— Novi —

Kmet, drži cene živini in lesu!

Se danes se sliši dostikrat tožba kmeta: »Sramota, da za živino ne dobim višje cene; ako pa moram kaj kupiti, moram pa že marsikatero stvar skoro enkrat dražje plačati!« Rečem, da tako kritiziranje glede cene živine ni povsem, ali pa zelo, zelo malo opravičeno. Zakaj?

Je sicer res, da se cene na trgih v Italiji in Nemčiji, kamor izvažamo skoro vso našo živino, niso dosti spremenile. Res pa je, da se danes živina na teh trgih ocenjuje ugodneje, kakor na primer pred štirimi meseci. Živina, ki je bila prej ocenjena kot drugo- ali tretjevrstna, se sedaj omeni kot prvo- ali drugovrstna, kar da približno razliko 1 din pri 1 kg. Razen tega daje naša država, odnosno Zavod za pospeševanje zunanje trgovine izvozne premije za tretjevrstno živino, katere ima zlasti naš kmet to zimo največ, ker mu manjka dobre krme. Radi teh izvoznih premij (doplačil) doseže kmet lahko za tretjevrstno živino ceno 5.50—6.25 din. Tu se bo kmet razjezil in rekel: »Pa nam plačajte te cene, saj rad dam drugovrstno ali tretjevrstno živino po teh cenah! Vi nas samo tolažite in nam lažete, če pa pride kdo kupovat živino, pa mi ponuja kvečjemu 4—4.50 din, o petih dinarjih že sploh ne slišati!« Dragi kmet, tvoja jeza je danes precej ali pa čisto neupravičena. V eni prihodnjih števil »Slov. gospodarja« bom dokazal s številkami, da nimaš prav in bom celo navedel imena kmetov, ki za svojo živino dobijo prav lepe denarje, tako, da boš mogoče strmel! — »Toda, zakaj pa dobijo eni tako lepe cene, drugi pa ne?« boš rekel. Zato, ker so se ti kmetje organizirali v zadrugo ter so sami na svojo odgovornost poslali živino v inozemstvo. Tako so izključili mogoče dva mešetarja, ki navadno poberejo ves dobiček. Zato so v teh krajih, kjer izvažajo kmet živino potem svoje zadrugne na svojo odgovornost, cene že precej višje. Na žalost je teh zadrug, odnosno kmetov, ki imajo nekaj korajžje, prav malo, zato se pa ne čuti splošen dvig živinskih cen in mešetarji imajo danes prav miastne dobičke. V krajih pa, kjer kmet sam po svoji zadrugi živino izvažajo, tam pa so že v splošnem čisto povoljne cene, pa so tudi trgovci in mešetarji prisiljeni plačevati višje cene, ker sicer zaradi zadrugiške konkurence ne

dobijo živine. Ali si že mogoče slišal, da ravno radi tega, ker trgovci-mešetarji in mešetarji nimajo nobene prave konkurence, zaslužijo danes po pet, deset, celo 17 tisoč dinarjev pri enem vagonu?!

Tudi v tvojem okolju se kmetje lahko organizirajo v zadrugo, ako jo mogoče že nimate, pa v tem oziru nič ne dela, ki bo tudi lahko — seveda na svojo odgovornost — izvažala živino. Ako bo na svojo odgovornost izvažala, bo pa seveda tudi kmet lahko ves dobiček spravil v svoj žep. Če pa ne upaš nič riskirati, se pa ne jezi, ako se mešetarji mastijo z velikimi dobički, ti pa ni za pomagati!

Ako se zanimaš za izvoz živine potem zadrugo, povprašaj najprej pri tvoji domači zadrugi; ako te v tvojem kraju ni, oglasi se ali piši na Osrednjo kmetijsko zadrugo Maribor, Meljska cesta 10, ali pa tudi na Zadrugo zvezo Maribor, ki ti bo dala vsa navodila radi ustanovitve zadrug. Mogoče bi se pa o vsem tem delno lahko razgovorili po »Slov. gospodarju«, ako boš pisal na uredništvo. Mislim, da bo »Slov. gospodar« kot glasilo kmeta pristal na to in nam bo dal vedno prostor na razpolago za takšne razgovore.

Opozarjam te pa, dragi kmet, da je skrajni čas, da se organiziraš, če hočeš za svoje pridelke, zlasti za živino, les in sadje, doseči dobre cene, ker je ravno današnji čas ugoden za prodajo živine in lesa. Seveda mora biti živina vsaj nekoliko opitana, da dosežeš dovoljne cene, ako je pa lepo opitana, pa dosežeš zelo lepe cene! Nikar ne prodajaj po nizki ceni živine, zlasti, ako imaš dovolj krme do spomladi.

Večina kmetov tudi ne ve, da se tudi goveje meso, ki ga trenutno v stotinah vagonov izvažamo v Nemčijo, tam zelo dobro prodaja. Zato ni nikakor upravičen tvoj strah, da živine ne boš mogel prodati, ako boš le s krmo shajal! Vendar se pa ne smeš jeziti samo na svoje poslanke, pa na banovino in ministre, češ, da nič ne naredijo za boljšo prodajo živine. Saj vendar poznaš izrek: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« Ako ti torej tudi Bog ne bo pomagal, če se tudi sam ne potrudiš, kaj se boš pa potem na poslanke ali ministre zanašal! Organiziraj se, pa tudi sam nekaj riskiraj — pa bo šlo!

Kmet, še enkrat te opozarjam: drži cene sedaj zlasti živini in lesu in ne prodajaj tjavendan,